

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ № 4

**КАФЕДРА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ТА ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ
ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД**

Галузь знань 08 «Право»

Спеціальність 081 «Право»

Освітній рівень другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма Право

Шифр за ОПП: ОК 9

Мова навчання: українська

Розробники:

МИЛЬНИЧЕНКО Світлана професор кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління, факультету № 4 ДонДУВС, д.ю.н., професор

ТУРЕНКО Олег професор кафедри загально-правових дисциплін факультету № 3 ДонДУВС, д.філос.н., професор

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету № 4 ДонДУВС.

Протокол № 13 від «17» червня 2024 р.

Т.в.о. завідувача кафедри

Ганна КОНАРЄВА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Право «12» серпня 2024 року

Гарант ОПП

Тетяна КОЛЕСНИК

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Мова навчання:	українська	
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Кількість кредитів:	3	
Загальна кількість годин:	90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	2-й	2-й
Лекції:	20 годин	4 годин
Семінарські:	20 години	12 годин
Практичні:	-	-
Самостійна робота:	50 годин	74 години
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:5

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері права, шляхом формування у здобувачів вищої юридичної освіти високого рівня прикладних практичних навичок і умінь, що ґрунтуються на правових цінностях та принципах.

Завданнями: розкрити юридичну природу Конвенції і практики ЄСПЛ; природу прав людини і основоположних свобод на основі розуміння сутності змісту основного права, розмежування поняття права і свободи, категорії «втручання» та змісту трискладового тесту; на яких засадах ЄСПЛ може змінювати свої *stare decisis* з урахуванням особливостей динамічного тлумачення Конвенції; організацію та структуру ЄСПЛ; порядок звернення і процедуру розгляду справ у ЄСПЛ; механізм виконання рішень ЄСПЛ у національну правову систему України;

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни:

Передумови для вивчення навчальної дисципліни є оволодіння слухачами знаннями наступних історико-правових та теоретичних дисциплін – Теорія держави і права, Історія держави і права зарубіжних країн, Конституційне право та галузеве право (адміністративне, кримінальне, цивільне тощо), Право Європейського Союзу, Міжнародне право, Філософія права.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 10	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14
Вміння працювати з інформацією: знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для рішення наукових і професійних завдань;			+						
Оволодіння здатністю до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу;	+					+			
Вміння грамотно і точно формулювати інформацію з різних джерел, необхідну для рішення наукових і професійних завдань;		+							
Здатність критично оцінювати й переосмислювати накопичений досвід, рефлексувати професійну та соціальну діяльність;	+		+			+			
Оволодіння знаннями основ теорії права, структури, стандартів правничої професії, володіння юридичною термінологією;	+				+	+			
Знання історії права та державних інститутів.	+			+	+	+			
Вільно володіти державною мовою	+		+	+	+	+	+	+	+
Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання				+					
Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності					+				
Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права					+	+	+	+	+
Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу		+			+	+	+		+

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	пс	лаб	інд	с. р.		л	пс	лаб	інд	с.р .
1. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод												
Тема 1. Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика.	5	2	-	-	-	3	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Європейський суд з прав людини як контрольний орган у системі конвенційного права. Особливості інтерпретації.	7	2	-	2	-	3	8	-	2	-	-	6
Тема 3. Зобов’язання держави охороняти життя людини, відмови від катування (Ст. 2, 3 Конвенції).	8	2	-	2	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 4. Гарантії держави боротися проти работоргівлі та примусової праці. (Ст. 4 Конвенції).	8	2	-	2	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 5. Дотримання гарантій права на свободу та особисту недоторканість (Ст. 5 Конвенції).	8	2	-	2	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 6. Дотримання гарантій прав людини на справедливий суд та ніякого покарання без закону (Ст. 6, 7. Конвенції).	8	2	-	2	-	4	10	2	-	-	-	8
Тема 7.Дотримання гарантій права людини на повагу до приватного та сімейного життя. Право на шлюб. (Ст. 8, 12 Конвенції).	8	2	-	2	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 8. Дотримання гарантій права людини на свободу думки, совісті і релігії. Свобода	7	2	-	2	-	3	8	-	2	-	-	6

вираження думки. (Ст. 9, 10 Конвенції).												
Тема 9. Дотримання гарантій права людини на ефективний засіб юридичного захисту. Заборона дискримінації (Ст. 13, 14 Конвенції).	7	2	-	2	-	3	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації. Заборона зловживання правами. (Ст. 15, 17 Конвенції)	8	2	-	2	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 11. Порядок звернення Європейського суду та проходження справи в Європейському суді з прав людини. Процедура розгляду справ і порядок виконання рішень.	5	-	-	2	-	3	6	-	-	-	-	6
Усього годин	90	20	-	20	-	50	90	4	12	-	-	74

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ І. ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД

Тема 1. Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: загальна характеристика.

Історія прийняття Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Еволюція європейського механізму захисту прав людини. Загальнотеоретична характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї. Історія ратифікації Конвенції Верховною Радою України в 1997 р. Особливості інтерпретації Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. як правозахисного договору. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (23.02.2006 р.). Значення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики її застосування в правовій системі України, для кримінального та кримінально-процесуального права зокрема.

Тема 2. Європейський суд з прав людини як контрольний орган у системі конвенційного права. Особливості інтерпретації.

Європейський Суд з прав людини: історія виникнення, структура та процедура діяльності. Компетенція Європейського Суду Справедливості та Європейського Суду з прав людини щодо захисту прав людини. Роль судового прецеденту в діяльності ЄСПЛ. Проблеми застосування прецедентів ЄСПЛ

українськими судами.

Сутність принципу субсидіарності в діяльності ЄСПЛ (матеріальний та процесуальний аспекти). Принцип не підміни ЄСПЛ собою компетентних національних органів влади. Доктрина «поля розсуду», – можливість держави обмежувати основні права людини у певних випадках. Принцип еволюційного тлумачення Конвенції – врахування відповідних змін у суспільстві, культурі та моралі при здійсненні певного тлумачення. Значення «автономного тлумачення» норм Конвенції, – ЄСПЛ не пов'язаний у своїх оцінках положеннями національного права. «Пілотні постанови» ЄСПЛ, – наявність структурної або системної проблеми в державі та необхідні заходи її ефективного вирішення.

Тема 3. Зобов'язання держави охороняти життя людини, відмови від катування (Ст. 2, 3 Конвенції).

Право на життя у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та в практиці ЄСПЛ. Сфера застосування ст. 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Складові права на життя. Визначення початку життя. Проблема евтаназії. Скасування смертної кари. Зміст позитивних та негативних обов'язків держави щодо охорони життя людини. Матеріальний та процесуальний характер зобов'язань держави щодо дотримання ст. 2. Особливості застосування національними судами Конвенції та практики ЄСПЛ щодо захисту ст. 2 Конвенції.

Заборона катувань у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та в практиці ЄСПЛ. Сфера застосування ст. 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Позитивні (процесуально-правовий аспект) і негативні (матеріально-правовий аспект) обов'язки держав за ст. 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Проблема криміналізації нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання як самостійних складів злочинів відповідно до рішень ЄСПЛ. Тлумачення поняття «мінімальний рівень жорстокості» у практиці ЄСПЛ. Катування за КК України та практикою ЄСПЛ.

Тема 4. Гарантії держави боротися проти работоргівлі та примусової праці (Ст. 4 Конвенції).

Особливості застосування ст. 4 Конвенції. Принципи тлумачення ст. 4. Контексти торгівлі людьми. Свобода від рабства чи підновленого стану. Торгівля людьми. Примусова праця. Обов'язкова праця. Робота, виконання якої вимагається від осіб, позбавлених свободи. Робота, виконання якої вимагається від особи під час умовного звільнення: служба військового характеру; альтернативна цивільна (невійськова) служба; служба, що вимагається у випадку надзвичайної ситуації; служба, що вимагається у випадку стихійного лиха; звичайні громадянські обов'язки.

Позитивні зобов'язання. «Сокур проти України» (Sokur v. Ukraine) (ухв.), № 29439/02, 26 листопада 2002 р.

Тема 5. Дотримання гарантій права на свободу та особисту недоторканість (Ст. 5 Конвенції).

Алгоритм розгляду справ за ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та сфера застосування цієї статті. Вимоги ст. 5 до обмеження свободи в аспекті кримінальних справ. Момент затримання особи відповідно до КПК України та практики Європейського суду з прав людини. Взяття під варту та обґрунтована підозра: підстави, строки, визначення ризиків, які можуть обґрунтувати тримання під вартою, в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Інші випадки позбавлення свободи (примусова госпіталізація, примусове тримання у психіатричній лікарні з метою проведення експертизи) в інтерпретації Європейського суду з прав людини.

Тема 6. Дотримання гарантій прав людини на справедливий суд та ніякого покарання без закону (ст. 6, 7. Конвенції).

Особливості застосування ст. 6 (право на справедливий суд) і ст. 7 (принцип ніякого покарання без закону) в практиці щодо ЄСПЛ. Принцип доступу до правосуддя та обов'язковості судових рішень в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Принцип забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Презумпція невинуватості як складова права на справедливий суд. Право бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для особи мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти неї, як складова права на справедливий суд. Право мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту, як складова права на справедливий суд. Право вільного вибору захисника і право одержувати безоплатну правову допомогу та допомогу перекладача як складова права на справедливий суд. Право допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення, як складова права на справедливий суд.

Зміст позитивних та негативних обов'язків держави щодо прав людини на справедливий суд у контексті ст. 6. Матеріальний та процесуальний характер зобов'язань держави щодо дотримання ст. 6. Цивільний і кримінальний аспекти права на справедливий суд у контексті захисту прав людини на справедливий суд.

Тема 7. Дотримання гарантій права людини на повагу до приватного та сімейного життя. Право на шлюб (Ст. 8, 12 Конвенції).

Зміст поняття «приватне життя» і «сімейне життя» у практиці Європейського суду з прав людини. Принципи збереження єдності сімейного життя, стосунки між батьками й дітьми. Право на недоторканність кореспонденції, телефонних розмов та інших засобів комунікації у розумінні Європейського суду з прав людини. Право на повагу до житла у розумінні Європейського суду з прав людини. Житло як місце проживання. Житло як місце роботи. Зобов'язання держави за ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Принцип «трискладового тесту» щодо виправданості

втручання в право на повагу до приватного та сімейного життя.

Особливості застосування національними судами Конвенції та практики ЄСПЛ щодо захисту прав у світлі ст. 8 Конвенції.

Тема 8. Дотримання гарантій права людини на свободу думки, совісті і релігії. Свобода вираження думки. (Ст. 9, 10 Конвенції).

Право на свободу вираження поглядів та сфера застосування статей 9 і 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Свобода дотримуватися своїх поглядів і віросповідання. Право виконувати релігійні культу. Обов'язок держави не перешкоджати нормальному функціонуванню релігійних організацій як-от не розпускати існуючі релігійні організації, не відмовляти у визнанні правосуб'єктності релігійної спільноти, не вживати принизливих висловлювань щодо релігійної спільноти.

Право утримуватися від вираження поглядів. Свобода одержувати інформацію та ідеї. Свобода передавати інформацію та ідеї. Відмінність між фактами та оцінками судженнями.

Обмеження права на свободу вираження поглядів, гарантованого ст. 9, 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, з метою захисту прав та свобод інших осіб. Принцип «трискладового тесту» щодо можливого втручання в право на свободу вираження поглядів

Особливості застосування національними судами Конвенції та практики ЄСПЛ щодо захисту прав у світлі ст. 9, 10 Конвенції.

Тема 9. Дотримання гарантій права людини на ефективний засіб юридичного захисту. Заборона дискримінації (Ст. 13, 14 Конвенції).

Особливості застосування ст. 13 (право людини на ефективний засіб юридичного захисту) і ст. 14 (заборона дискримінації) щодо захисту прав.

Принципи ефективних засобів правового захисту: забезпечення поновлення порушеного права і одержання особою бажаного результату; винесення рішень, які не призводять безпосередньо до змін в обсязі прав та забезпечення їх примусової реалізації, не відповідає розглядуваній міжнародній нормі. Вимоги ст. 13 до норм національних правових систем. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Афанасьєв проти України» від 05.04.2005 (заява № 38722/02). Рішенні ЄСПЛ від 13.01.2011 (остаточне) по справі «Чуйкіна проти України» (Заява 28924/04).

Обсяг застосування ст. 14. Конвенції. Форми дискримінації. Тест на дискримінацію. Тягар доведення. Дискримінація за ознаками. Дискримінація за темою.

Тема 10. Відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації. Заборона зловживання правами. (Ст. 15 Конвенції)

Обмеження та захист прав людини в умовах конфліктів. Забезпечення прав людини під час конфлікту. Забезпечення прав людини у постконфліктний період. Застосування національних, регіональних та універсальних механізмів захисту прав в умовах конфліктів. Права людини в умовах «гібридних

конфліктів». Права людини в умовах військового стану.

Тема 11. Порядок звернення Європейського суду та проходження справи в Європейському суді з прав людини. Процедура розгляду справ і порядок виконання рішень.

Особливості звернення до Європейського суду з прав людини. Етапи розгляду справи Європейським судом з прав людини. Забезпечення прав людини в зоні конфлікту. Забезпечення прав людини поза зоною конфлікту.

Особливості застосування національними судами Конвенції та практики ЄСПЛ щодо захист прав людини на справедливий суд у світлі ст. 6 Конвенції. Ресурс HUDOC.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання, у тому числі підготовка тез до наукових конференцій.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль			Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Екзамен
	40	20	-	40
Всього за навчальну дисципліну	100			

Для переводу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр}} * 8 =$$

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Екзамен
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переведення оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

При оцінюванні заліку/екзамену на денній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє

певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків

60–66		Е	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

1. Горпинюк О. П. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні: навч.-метод. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 224 с.
2. Навчально-методичний посібник для тренерів навчального курсу для суддів «Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя». К.: ВАІТЕ, 2017. 192 с.
3. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: компендіум / [О. В. Сердюк, Ю. В. Щокін, І. В. Яковюк та ін.]; за заг. ред. О. В. Сердюка, І. В. Яковюка. 2-ге вид., допов. Харків: Право, 2019. 404 с.

Допоміжна

1. Білоусов Є., Кахнова М., Застосування статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод к практиці Європейського суду з прав людини. Міжнародне право, 2021. №4 С. 276-281.
2. Блажівська Н. До питання про місце рішень Європейського суду з прав людини у національній правовій системі. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 4. С. 226–230.
3. Бучинський О. Вплив практики Європейського суду з прав людини на розвиток правових систем країн – членів Ради Європи. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2019. № 37 С. 163–166.
4. Гарасимів О. Ю. Вплив практики Європейського суду з прав людини на вдосконалення правозахисного законодавства в Україні (загальнотеоретичний аспект): дис. на здобуття наук. ступ. к.ю.н. Львів, 2020 р.
5. Джига Д. В. Захист екологічних прав громадян: практика ЄСПЛ та напрямки удосконалення національного законодавства. Журнал східноєвропейського права. 2020. № 82. С. 171-180.
6. Драган О. Практика Європейського суду з прав людини щодо

тимчасово окупованих територій України. Актуальні питання у сучасній науці 2024. № 2 (20).

7. Завгородній В. А. Практика Європейського Суду з прав людини та її вплив на юридичну діяльність в Україні (теоретико-правовий аналіз): дис. ...д-ра юрид.наук: 12.00.01. Дніпро, 2021. 517 с.

8. Завгородній В. Юридичні властивості judgments (постанов) Європейського суду з прав людини, що ухвалюються по суті справи. Law & Border. 2023. № 2 (2). С. 57-77.

9. Іващенко В. А., Міжнародні стандарти захисту прав людини та їх впровадження у національне законодавства. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2024 № 67. С. 4-7.

10. Імплементация Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського Суду з прав людини в національну правову систему України URL: https://minjust.gov.ua/m/str_14104

11. Кожемякіна Т. В., Лазарева М. І. Особливості нормативного закріплення адміністративно-правового статусу Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини. Правова держава. 2023. № 50. С. 19-27.

12. Кононеко В.П. Практика Європейського суду з прав людини як «живе право» та конституційне право на життя. Правова держава. 2019. № 35. С. 89-95.

13. Мартинюк Я. Значення європейської системи захисту прав людини для українського суспільства. Актуальні проблеми правознавства. 2019. № 4 (20). С. 292–298.

14. Мельниченко Б. Б. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. С. 107–108.

15. Ніколайчук С. Захист прав дітей в умовах воєнного стану: проблеми теорії та практики. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 4. С. 94–105.

16. Павлюковець Т. Роль та місце рішень ЄСПЛ в українській судовій системі. Юридична газета. № 22 (78). URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudovapraktika/rol-ta-misce-rishen-espl-v-ukrayinskiy-sudoviy-sistemi.html>

17. Панкевич О. З., Цибульська В. В. Геноцид – крайня форма дискримінації. Конституційні права і свободи людини та громадянина в умовах воєнного стану: матеріали наукового семінару (23 червня 2022 р.) / упор. М. В. Ковалів, М. Т. Гаврильців, Н. Я. Лепіш. Львів: ЛьвДУВС, 2022. С. 211–215.

18. Посібник зі статті 14 Європейської конвенції з прав людини та статті 1 Протоколу № 12 до Конвенції Заборона дискримінації. Оновлено 31 серпня 2024 року

19. Посібник зі статті 2 Європейської конвенції з прав людини. Право на життя Оновлено 31 серпня 2024 року. Рада Європи / Європейський суд з прав людини, 2025.

20. Посібник зі статті 4 Європейської конвенції з прав людини Заборона рабства і примусової праці. Оновлено 31 серпня 2024 р.

21. Ромців, О. І. Міжнародно-правові механізми захисту прав та свобод людини в умовах війни: практика ЄСПЛ. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 6. С. 168- 172.
22. Стовба О. Легітимні очікування: практика Європейського суду з прав людини. Наука і техніка сьогодні. 2024. № 1 (29).
23. Цебенко С.Б. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод і протоколи до неї. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 8. С. 596-598
24. Чабан В. Протокол №16 в дії: ключові положення та значення для українського судочинства. Юридична газета online. 01 серпня 2018 р. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/protokol-16-v-diyi-klyuchovi-polozhennya-ta-znachennya-dlyaukrayinskogo-sudochinstva.html>
25. Чубенко А. Вплив практики Європейського Суду з прав людини на конституційне судочинство в Україні. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7301/1/CHubenko_1009.pdf
26. Швець Я. І., Соколова І. О. Порушення прав дітей під час війни Російською Федерацією. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Випуск 71. С. 99–103.
27. Bond M. An introduction to the European Convention on Human Rights. 2018.
28. Merris Amos The Value of the European Court of Human Rights to the United Kingdom. The European Journal of International Law. Volume 28, Issue 3, August 2017. P. 763–785. URL: <https://doi.org/10.1093/ejil/chx044>

Нормативно-правові джерела

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії ВРУ 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. Ст.141.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 11 листопада 1950 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. Ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19 жовтня 1973 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. Ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19 жовтня 1973 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: міжнар. док. від 20.03.1952 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535.
6. Протокол №4 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який гарантує деякі права і свободи, не передбачені в Конвенції та у Першому протоколі до неї: міжнар. док. від 16.09.1963 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_05.

7. Протокол №6 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який стосується скасування смертної кари: міжнар. док. від 28.04.1983 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_802.

8. Протокол №13 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який стосується скасування смертної кари за всіх обставин: міжнар. док. від 03.05.2002 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_180.

9. Протокол № 11, який передбачає перебудову контрольного механізму, створеного Конвенцією про захист прав і основних свобод людини: міжнар. док. від 11.05.1994 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_536#Text.

10. Протокол №12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: міжнар. док. від 04.11.2000 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_537.

11. Протокол №14 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який змінює контрольну систему Конвенції: міжнар. док. від 13.05.2004 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_527.

12. Протокол №15 про внесення змін до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: міжнар. док. від 24.06.2013 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-13.

13. Протокол №16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: міжнар. док. від 02.10.2013 р. / Рада Європи. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002-13.

14. Роль ЄСПЛ у забезпеченні належного та ефективного механізму захисту прав людини в Україні. Юридична газета online. Серпень 2019 року. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/rol-espl-u-zabezpechenni-nalezhnogo-ta-efektivnogomehanizmu-zahistu-prav-lyudini-v-ukrayini.html>

15. Регламент Європейського суду з прав людини зі змінами та доповненнями. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_ENG.pdf [In English].

16. Практична рекомендація «Вимоги щодо справедливої сатисфакції», видана Головою Суду 28 березня 2007 р. відповідно до правила 32 Регламенту Суду. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/PD_satisfaction_claims_UKR

17. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text

18. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

19. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text24>

20. Рекомендація R (81) 7 Комітету міністрів державам-членам стосовно шляхів полегшення доступу до правосуддя від 14.05.1981 р. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/08.pdf>

21. Рекомендація R (84) 5 Комітету міністрів державам-членам стосовно принципів цивільного судочинства, що направлені на удосконалення судової системи від 28.02.1984 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_84_5_1984_02_28.pdf

22. Рекомендація Rec (2004) 5 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо перевірки законопроектів, існуючих законів та адміністративної практики на відповідність стандартам, викладеним в Європейській конвенції з прав людини, від 12.05.2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_574#Text

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=384>

2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/>